

Új szín, új ragyogás

- Buda számára

kínálkozik önmagától, a magyarok nagy Istene jóvoltából néhány fiatal búzgó, tudós kutatásai révén, akik saját ösztönük, tudásuk által indíttatva — kutatják Buda közvetlen környékén a hegyek belsejét, egymásután fe-

dezve fel a csodás alakulatú barlangokat. Mindegyike pompás, vonzóerőt gyakorló propagandaeszköz a magyar székváros számára.

Ezekről számol be alábbi cikkében ifj. Sebős Károly.

Buda - a barlangváros

Páratlanul szép fővárosunkban minden rendű és rangú ember megtalálja mindazt, amit csak teste és lelke kíván. Mindazt a szépet és jót, amit az áldott magyar föld csak teremni és termelni s amit a magyar nép szívelelke, esze és keze alkotni képes, Budapest azal a bőkezűséggel és utánozhatatlan vendégszeretettel adja, amelyet már csak Keleten tapasztalható. De mindez még nem elég. Amint a legszebb festményt is szebbé teszi a pompás keret, éppen úgy válik még szebbé a város gyönyörű környezetével. Az egész világot bejárva sem találunk még egy olyan fővárosra, amelyet a természet oly pazar bőkezűséggel övezett, mint Budapest. A méltóságteljes, nyugodt lassúsággal hömpölygő szőke Duna, balpartján a végtelenbe nyúló síkság, jobboldalán a budai hegység, amelynek keleti előőrsei, a Gellérthegy és a Várhegy, a lágy habokban fürdetik lábukat.

Végig a partok mentén a gyógyforrások és fürdők sora nyújt enyhítő irt a szenvedőknek. Mesés kincset, olvasztott aranyat is drágább folyadékot rejt magába Buda földje. Ez a kincs, amelyből egyre többet és többet hoz napvilágra Pávai-Vajna Ferenc főgeológusunk, ez avatta Budát fürdővárossá, világhírű gyógyhelyé. Ez a kincs ad ezereknek kenyeret s ez a kincs teszi lehetővé nagyrészt, hogy Budapest még a mai hihetetlenül nehéz gazdasági viszonyok között is állja a harcot a gazdasági összeomlás rémével szemben.

Van Budán, a föld mélyében más kincs is, amely még feltárára vár és amely a gyógyforrásokhoz hasonlóan, nemcsak idegenforgalmi, hanem gazdasági szempontból is igen nagyjelentőségű lehet Budapest életére. Ez a kincs, a budai hegyvidék barlangjainak sora.

A föld mélyében a mesék világa válik valósággyá. A titokzatos, sejtelmes termék és folyosók, mélybeeső aknák, magasbatörő kúrtók, csodaszép, ragyogó világba vezetnek. A millió és millió cseppkő a színskála valamennyi árnyalatában csillog. S ezt a káprázatosan szép és izgatón érdekes tündérországot ma csak a barlangkutatók kicsiny gárdája ismeri.

A barlangok feltárása a nagyközönség számára nem könnyű és még kevésbé olcsó feladat. S kérdés; hogy éppen ma, a súlyos gazdasági viszonyok között *lehet-e, szabad-e barlangfeltárára ezeket áldozni? Lehet! Szabad! Sőt, kell!*

Tanulni még akkor sem szégyen, ha külföldről kell oktatót szerezni. Lássuk először mit tett e téren a külföld?

A föld egyik legszebb és legnagyobb barlangja a Trieszt mellett Postumiai (a volt Adelsbergi) barlang. Sok százezer látogatója nemcsak azt tette lehetővé, hogy a feltárási költségek szinte valószínűtlenül rövid idő alatt amortizálódtak, hanem a belépődíjak fedezik a további kutatásokat, a biológiai intézet költségeit, sőt fedezik az olasz barlangkutató társaság összes kiadásait is. S ezt a többi külföldi barlangnál is láthatjuk. A megszállt felvidéki barlangok feltárása szintén jó üzletnek bizonyult. A deményfalvi, hosszúúszói, (az Aggteleki barlang folytatása) stb. barlangok a környék áldásaiává váltak. A Bükkhegység két gyönyörű, mintaszerűen feltárt barlangja, *lilafüredi Anna-barlang és Szent István-barlang* (1927. ill. 1931-ben nyíltak meg a nagyközönség számára) is régen visszafizette azt a sok ezer pengőt, amibe feltáráruk került. Pedig még csak nem is propagálják őket. S mi helyt az Aggteleki barlang rendbe jön, megfelelő közlekedést és propagandát kap, nemcsak a környék, hanem az államnak is jelentős bevételi forrása lesz. Azonban a példából elég

egyelőre ennyi is. Térjünk vissza a budai barlangokra.

Budán elsősorban három olyan barlang van, amelynek teljes feltárást szorgalmazni kell.

Első a Várhegyi barlang. Amint ismeretes, a Várhegynek, a Dísz-tértől a Bécsi-kapuig terjedő részén, a föld alatt, hatalmas barlanghálózat terül el. Ennek egyrészét a múltban pincéknek stb. rendezték be, utóbb legnagyobb-részt betömték azokat. E barlangrendszernek feltárása nemcsak idegenforgalmi, gazdasági, hanem — sajnos, hogy ma erre is gondolnunk kell — *honvédelmi, légvédelmi szempontból is rendkívül fontos.* A Várhegyi barlang egy részét a Magyar Barlangkutató Társulat a főváros és az illetékes minisztériumok hathatós támogatásával rendezte és 1935 augusztus 17-én a nagyközönség rendelkezésére bocsátotta. Sőt a barlang egyik részében barlangi múzeum berendezését is tervezi. Érdekes megemlíteni, hogy minden propaganda nélkül is kb. *hatezren (köztük igen sok külföldi) keresték fel eddig a barlangot.* A kezdet megvan s most már csak a feltárárok folytatásáról és megfelelő propagálásáról kell gondoskodni.

A Pálvölgyi barlang a második. A barlang a Szépvölgyi-útról nyílik, máskülönben a közelmúltban ünnepelte megnyitását 30. évfordulóját. A Pannonia Turista Egyesület lelkes barlangkutatói gondozzák nagy szeretettel. Sajnos, egyesületük szegény, megfelelő propagandáról nem tud gondoskodni s ezért sokkal kevesebb a látogatók száma, mint azt igyekeztek s barlangjuk megérdemelné. A barlang további feltárára s propagálására hathatós anyagi támogatásra lenne szükség.

Harmadiknak említtem meg a Szemlőhegyi barlangot, bár elsőnek kellett volna ismertetnem. Korát nézve *Magyarország legrégebbi barlangja.* Eredete visszanyúlik abba az időbe, amikor még a Jánoshegy is csak apró sziget volt a hatalmas őstengerben. Keletkezését a forró gőzök-gázok és a melegvíz munkájának köszönheti. A melegvízből kikristályosodott cseppkőképződményeinek az egész világon nincs párja. *Unikum ez a barlang!* Világhírű lenne, ha ma, öt és félévvel felfedeztetése után, nemcsak a barlangkutatók számára lenne hozzáférhető. Feltárása — hozzávetőleges számítás szerint — mintegy 20—25 ezer pengőbe kerülne, azonban ez az összeg rövid idő alatt kamatostul megtérülne. *A barlang bejáratától pompás kilátás nyílik a városra, a kanyargó Dunára s a messze távolból kéklő hegyekre. Alatta remek műút, a Pusztaszer-út kigyózik s így még az IBUSZ nagy autóbuzsai is könnyen megközelíthetik. Az újlaki villamosmegállótól negyedóra alatt gyalogosan is elérhető.*

Mind a három barlang bent van a városban, könnyen, kényelmesen megközelíthető. Azonban van még Budán több mint egy tucatnyi másik barlang is. Kérdelem, vajjon van-e még a földkerekségén még egy város, Budapest kivételével, amely a sok egyéb látni- és élveznivalón kívül, még ennyi, szebbnél-szebb barlanggal dicsekedhetik? Nincs! Itt a kincs a lábunk alatt, csak le kellene hajolni érte.

Mi a teendő? A Budapesti fürdőváros egyesület mintájára intézmény lenne létesítendő, amely a budai barlangokkal kapcsolatos ügyeket központosítaná. Olyan intézményt, ahol az illetékes minisztériumok, a főváros, a sajtó képviselői és a Magyar Barlangkutató Társulat szakemberei kapnának elsősorban helyet s amely már csak ezért is, kellő erkölcsi súllyal rendelkezne, megfelelő kölesonalappal a barlangok feltáráról s propagálásáról gondoskodhatna.

Természetesen ez nem lenne akadály a

nak, hogy például a Pálvölgyi barlangot ne a Pannonia turisták kezeljék továbbra is. Idővel sor kerülhetne Buda többi barlangjának, a Ferenc-hegyi barlangnak, a történelmi multú, hárs-hegyi Báthory-barlangnak, stb. rendezésére is. Amint a fentiekből kitűnik, nem is olyan nagy túlzás, ha Budapestről, mint „barlang-városról” beszélünk.

Az arra érdemes barlangoknak a nagyközönség számára való feltárása nemcsak kulturális és honvédelmi szempontból fontos, hanem azért is, mert Budapestnek pénzre van szüksége. A mintaszerűen feltárt, könnyűszerrel megközelíthető és kellőképpen propagált barlang pedig pénzt, kereseti lehetőséget jelent.

IFJ. SEBŐS KÁROLY.